

Sygnatura akt I AGa 31/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 czerwca 2021 roku

Sąd Apelacyjny w Szczecinie I Wydział Cywilny

w składzie:

Sędzia Leon Miroszewski (przewodniczący)

Sędzia Krzysztof Górski

Sędzia Dorota Gamrat-Kubeczak

Protokolant: starszy sekretarz sądowy Karolina Ernest

po rozpoznaniu w dniu 29 czerwca 2021 w Szczecinie

na rozprawie

sprawy z powództwa M. K.

przeciwko J. B.

o ustalenie

na skutek apelacji powoda od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 1 października 2020 roku, sygnatura akt IX GC 394/19

uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi Okręgowemu w Poznaniu do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach instancji odwoławczej.

Krzysztof Górski Leon Miroszewski Dorota Gamrat-Kubeczak

Sygnatura akt I AGa 31/21

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 1 października 2020 roku Sąd Okręgowy w Poznaniu w punkcie pierwszym oddalił powództwo M. K. przeciwko J. B. o ustalenie, że umowa z dnia 16.06.2020 roku, przewłaszczenia na zabezpieczenie jednego udziału w kapitale zakładowym (...) sp. z o.o., zawarta przez pozwanego z R. S. (1), jest bezskuteczna z uwagi na jej zawarcie bez wymaganej zgody Zgromadzenia Wspólników tejże spółki, względnie jest bezskuteczna w stosunku do powoda z uwagi na jej zawarcie z naruszeniem prawa pierwszeństwa nabycia udziału przez pozostałych udziałowców tej spółki.

Sformułowanie powyższego żądania nastąpiło na skutek przedmiotowej zmiany powództwo w toku procesu, natomiast początkowo powód wnosił o ustalenie, że pismo pozwanego z 04.02.2019 r. informujące powoda, jako udziałowca (...) sp. z o.o. z siedzibą w P. o zawarciu przez pozwanego z R. S. (1) w dniu 25.01.2019 r. przedwstępnej umowy przewłaszczenia na zabezpieczenie jednego udziału w kapitale zakładowym powołanej spółki i wzywającego powoda do zajęcia stanowiska, czy korzysta z pierwszeństwa nabycia udziału w spółce, nie stanowi oferty skorzystania przez powoda z prawa pierwszeństwa, o którym mowa w § 13 ust. 2 umowy spółki (...) sp. z o.o. z siedzibą w P..

Sąd Okręgowy ustalił, że powód i pozwany oraz J. K. byli wyłącznymi wspólnikami (...) sp. z o.o. Każdemu przysługiwało po 141 udziałów. Umowa w/w spółki stanowiła, że ustanowienie jakiegokolwiek ograniczonego prawa rzeczowego na udziałach spółki wymaga zgody Zgromadzenia Wspólników wyrażonej w formie uchwały (§ 13 ust 1). Udziały są zbywalne z tym, że pozostali wspólnicy mają prawo pierwszeństwa nabycia całości lub części udziałów przeznaczonych do zbycia proporcjonalnie do posiadanych w spółce udziałów (§ 13 ust 2). W przypadku, gdy wspólnik nie korzysta z prawa pierwszeństwa nabycia całości lub części udziałów przeznaczonych do zbycia, pozostali wspólnicy mogą skorzystać z pierwszeństwa przypadającego wspólnikowi rezygnującemu z całości lub części przypadającego mu prawa pierwszeństwa proporcjonalnie do posiadanych w Spółce udziałów (§ 13 ust 3). Chcąc dokonać zbycia udziałów, sprzedający wspólnik zobowiązany jest przedstawić pozostałym wspólnikom oraz spółce umowę przedwstępną z potencjalnym nabywcą, sporządzoną co najmniej w formie pisemnej z podpisami notarialnie poświadczonymi, zawierającą co najmniej ilość zbywanych udziałów, cenę (w tym cenę za jeden udział) i termin jej zapłaty oraz zastrzeżenie, że jej skuteczność uzależniona jest od nieskorzystania przez dotychczasowych wspólników z prawa pierwszeństwa lub wyrażenia zgody na zbycie udziałów przez Zgromadzenie Wspólników (§ 13 ust 4). Ograniczenia w zbywaniu udziałów nie dotyczą umowy darowizny zawieranej przez wspólników ze wstępnymi, zstępnymi i małżonkiem (§ 13 ust 5). Przesłanie umowy przedwstępnej, o której mowa w ust. 4, uważane jest za złożenie uprawnionemu wspólnikowi oferty nabycia przeznaczonych do zbycia udziałów na takich warunkach jak wynikające z umowy przedwstępnej z potencjalnym nabywcą (§ 13 ust 6). Prawo pierwszeństwa nabycia, musi zostać wykonane przez zainteresowanego wspólnika w ciągu 60 dni licząc od dnia otrzymania do wiadomości treści umowy przedwstępnej. Oświadczenie o skorzystaniu z prawa pierwszeństwa składane jest w formie pisemnej z podpisami notarialnie poświadczonymi i przesyłane jest do spółki i wszystkich pozostałych wspólników listem polecanym. O dochowaniu terminu decyduje data nadania korespondencji listem poleconym (§ 13 ust. 7). Jeżeli żaden ze wspólników nie zechce nabyć całości lub części przeznaczonych do zbycia udziałów, wówczas zbycie całości lub części udziałów na rzecz osoby trzeciej wymaga zgody Zgromadzenia Wspólników, które powinno się odbyć w terminie 60 dni od upływu terminu do skorzystania przez wspólników z prawa pierwszeństwa (§ 13 ust 8). W przypadku odmowy wyrażenia zgody na zbycie udziałów przez wspólnika, Zgromadzenie Wspólników wskaże nabywcę względnie nabywców, którzy w ciągu 15 dni od uchwały Zgromadzenia Wspólników, dokonają zakupu całości lub części zbywanych udziałów na warunkach wynikających z umowy przedwstępnej, o której mowa w ust 4, która stanowi ofertę nabycia przeznaczonych do zbycia udziałów (§ 13 ust 9). Po bezskutecznym upływie terminu wskazanego w ust 9 wspólnik może swobodnie rozporządzać swoimi udziałami w granicach wynikających z umowy przedwstępnej wskazanej w ust 4 (§ 13 ust 10).

Pismami z dnia 4 lutego 2019 roku pozwany poinformował powoda i J. K., z powołaniem na § 13 ust 4 umowy spółki, że zawarł przedwstępną umowy przewłaszczenia na zabezpieczenie jednego udziału w kapitale zakładowym spółki na rzecz R. S. (1). Z przywołaniem § 13 ust 7 umowy spółki wezwał ich do zajęcia stanowiska, czy są zainteresowani skorzystaniem z prawa pierwszeństwa nabycia udziału, za cenę w kwocie 125.272,06 zł. Nadto poinformował, że umowa sprzedaży udziału w związku z wykonaniem prawa pierwszeństwa powinna zostać zawarta w terminie 7 dni od dnia doręczenia oświadczenia o skorzystaniu z tego prawa, a cena będzie płatna w terminie 7 dni od dnia zawarcia umowy sprzedaży.

Do powyższych pism pozwany załączył przedwstępną umowę przewłaszczenia na zabezpieczenie udziału w spółce zawartą 25.01.2019 r., zgodnie z którą pozwany jako przewłaszczający i R. S. (1) zobowiązali się zawrzeć umowę przyrzeczoną przewłaszczenia udziału na zabezpieczenie, na podstawie której pozwany przeniesie na R. S. (1) prawo własności udziału, o wartości 125.272,06 zł, pod dwoma warunkami: 1) nie wykonania przez pozostałych wspólników prawa pierwszeństwa wynikającego z § 13 ust 2 umowy spółki, 2) uzyskania zgody Zgromadzenia Wspólników na zbycie udziału, o której mowa w § 13 ust 8 umowy spółki, a w przypadku braku tej zgody – po bezskutecznym upływie terminu z § 13 ust 9 umowy spółki (§ 2 ust 1 i 2). Strony tej umowy postanowiły, że umowa przyrzeczona zostanie zawarta w terminie 30 dni od daty spełnienia powyższych warunków, nie później jednak niż do końca 2019 r. Termin i miejsce zawarcia umowy przyrzeczonej zostaną uzgodnione przez strony (§ 2 ust 3). Podpisy stron w/w umowy zostały notarialnie poświadczone.

W odpowiedzi na powyższe, powód i J. K. jako członkowie zarządu spółki oraz jej wspólnicy podnieśli, że w/w przedwstępna umowa przewłaszczenia na zabezpieczenie jest wadliwa, gdyż nie spełnia wymogów z § 13 ust 4 umowy spółki (nie określa ceny sprzedaży udziału oraz terminu jej zapłaty), co uniemożliwia skorzystanie z prawa pierwszeństwa)

Dnia 16.06.2020 r., w wykonaniu przedwstępnej umowy przewłaszczenia na zabezpieczenie z 25.01.2019 r., pozwany przeniósł na rzecz R. S. (1) prawo własności udziału o wartości 125.272,06 zł (§ 2). Strony tej umowy podniosły, że pomimo upływu terminu z § 13 ust 8 umowy spółki Zgromadzenie Wspólników nie odbyło się, bezskutecznie upłynął termin z § 13 ust 9 umowy spółki, w związku z czym, zgodnie § 13 ust 10 umowy spółki, wspólnik może swobodnie rozporządzać swoimi udziałami w granicach wynikających z umowy przedwstępnej.

Pismem z 18.06.2019 r. R. S. (1) zawiadomił zarząd spółki o w/w nabyciu i poprosił o wpisanie go w księdze udziałów. Do pisma załączył przyrzoną umowę przewłaszczenia na zabezpieczenie.

Dnia 12.08.2020 r. pozwany i R. S. (1) zawarli porozumienie, zgodnie z którym R. S. (1) uznał przewłaszczony udział za spłatę całego zadłużenia pozwanego (§ 2 ust 1). W związku z tym strony tego porozumienia uznały, że wygasa zobowiązanie pozwanego do zapłaty całego zadłużenia wynikającego z pożyczki i wygasa zobowiązanie R. S. (1) do zwrotu udziału (§ 2 ust 2). W związku z powyższym R. S. (1) ponownie zwrócił się do zarządu spółki o wpisanie go w księdze udziałów.

Oceniając dowody Sąd Okręgowy dał wiarę dokumentom umowy spółki, przedłożonej korespondencji oraz umów zawartych przez pozwanego, gdyż ich autentyczność nie budziła wątpliwości i nie była kwestionowana, a nadto pozostawały one w treściowym związku i czasowym następstwie oraz były wewnętrznie i wzajemnie spójne, logiczne oraz zgodne z wiedzą i doświadczeniem życiowym. W szczególności, wyjąwszy informację z KRS oraz tekst jednolity umowy spółki, zostały własnoręcznie podpisane przez osoby, które złożyły zawarte w nich oświadczenia, a wspomniany tekst jednolity podpisał własnoręcznie powód jako wiceprezes spółki.

Stwierdził zatem Sąd Okręgowy, że stan faktyczny sprawy był bezsporny. Sporna była jego prawna ocena.

Przechodząc do teje oceny Sąd I instancji przywołał przepis art. 182 k.s.h., określającego zasadę dopuszczalności zbywania czy zastawiania udziałów w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością, ale też możliwości uzależnienia tychże od zkoty spółki albo innego ograniczenia zgodnie z umową spółki. Wskazał na kolejne przepisy powołanego artykułu, określające procedowanie w razie wprowadzenia wskazanych unormowań, w tym możliwość zwrócenia się do sądu rejestrowego o pozwolenia na zbycie, w razie braku wymaganej zgody ze strony zarządu.

Dostrzegając, że § 13 umowy spółki (...) sp. z o.o. dotyczył zasad zbywania udziałów przez wspólników tej spółki Sąd Okręgowy przywołał prawo pierwszeństwa innych wspólników Jak wynika z ustaleń faktycznych zbycie udziału (...) sp. z o.o. zostało uregulowane w § 13 umowy spółki. Przytoczył ponownie poszczególne postanowienia tego paragrafu (wskazane już w części uzasadnienia wyroku, obejmującej ustalenia faktyczne). Skonstatował na ich podstawie, że zbycie udziału nie było uzależnione od zgody Zgromadzenia Wspólników, albowiem - po pierwsze - odmawiając zgody Zgromadzenie miało wskazać innego nabywcę, a po drugie, zaniechanie nabycia udziału przez tego nabywcę w terminie 15 dni skutkowało swobodą zbycia zgodnie z umową przedwstępną, przy czym brak było podstaw dla przyjęcia, że skoro zgody Zgromadzenia wymagało ustanowienie ograniczonego prawa rzeczowego na udziale (§ 13 ust 1 umowy spółki), to tym bardziej (wnioskowanie minore ad maisu) zgody takiej wymagało zbycie udziału. Wskazał Sąd Okręgowy, że umowa spółki uregulowała odrębnie obciążenia udziału ograniczonym prawem rzeczowym (§ 13 ust 1) i jego zbycie (§ 13 ust 2-10). Skoro więc odmowna uchwała Zgromadzenia nie wyłączała zbycia udziału, to mając na uwadze cele postanowień § 13 ust 2-10 umowy spółki oraz ich racjonalne rozumienie (ograniczenie zbycia udziału, nie zaś jego wyłączenie) brak uchwały Zgromadzenie w terminie 60 dni skutkowało swobodą zbycia zgodnie z umową przedwstępnią (§ 13 ust 10).

Brak było zdaniem Sądu Okręgowego podstaw dla przyjęcia, że brak uchwały Zgromadzenia w terminie 60 dni skutkowało zastosowaniem art. 182 § 3-5 k.s.h., bowiem zgodnie z art. 182 § 2 k.s.h. warunkiem stosowania powołanych przepisów było uzależnienie zbycia od zgody zarządu, gdy tymczasem umowa (...) sp. z o.o. przewidywała uchwałę innego organu (Zgromadzenia Wspólników), a nadto odmowna uchwała nie wyłączała zbycia, ale je ograniczała.

Skoro więc brak uchwały Zgromadzenia Wspólników w przewidzianym terminie skutkowało swobodą zbycia udziału zgodnie z umową przedwstępną, co też – jak wynika z ustaleń faktycznych - miało miejsce, to powództwo w zakresie żądania głównego zostało oddalone.

Jeżeli chodzi o żądanie ewentualne, to zdaniem Sądu Okręgowego brak było podstaw dla jego uwzględnienia, gdyż umówiony przez strony termin zawarcia umowy przyrzeczonej (do końca 2019 r.) był terminem spełnienia świadczenia, którego upływ skutkowało wymagalnością roszczenia o zawarcie umowy przyrzeczonej, nie zaś jego wygaśnięciem. W konsekwencji zawarcie umowy przyrzeczonej po upływie terminu z § 2 ust 3 umowy przedwstępnej, tj. 16.06.2019 r. nie skutkowało jej bezskutecznością w stosunku do powoda. W tej sytuacji powództwo zostało oddalone również w zakresie żądania ewentualnego.

Uzasadniając orzeczenia o kosztach procesu Sąd Okręgowy wskazał na art. 98 § 1, 3 i 4, art. 108 § 1 zd. 1 i art. 109 § 2 k.p.c. Uznał, że powód przegrał sprawę w całości w rozumieniu art. 98 § 1 k.p.c., toteż winien więc zwrócić pozwanemu całość poniesionych przez niego i celowych w świetle art. 98 § 3 i 4 k.p.c. kosztów procesu, tj. łącznie 8.147,00 zł (17,00 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa procesowego (część IV załącznika do ustawy z dnia 16.11.2006 r. o opłacie skarbowej), 5.400,00 zł tytułem stawki minimalnej opłat za czynności radców prawnych w postępowaniu pierwszoinstancyjnym (§ 2 pkt 6 rozporządzenia w sprawie opłat za czynności radców prawnych w brzmieniu z daty wniesienia pozwu), 30,00 zł tytułem opłaty sądowej od zażalenia (art. 20 ust 1 w zw. z art. 19 ust 3 pkt 2 ustawy z 28.07.2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych), 2.700,00 zł tytułem stawki minimalnej opłat za czynności radców prawnych w postępowaniu zażaleniowym (§ 10 ust 2 pkt 2 powołanego rozporządzenia).

Powód wniósł apelację do tego wyroku zaskarżając go w całości. Wyrokowi zarzucił:

1) naruszenie prawa materialnego, to jest art. 182 § 1 k.s.h. poprzez jego niezastosowanie i przyjęcie, że mimo zawarcia w § 13 umowy spółki (...) sp. z o.o. obowiązku odbycia zgromadzenia wspólników tejże spółki na zbycie udziałów przez pozwanego lub alternatywnie wskazanie przez ten organ nabywcy zbywanego udziału, odbycie Zgromadzenia Wspólników i podjęcie stosownej uchwały było zbędne;

2) art. 89 k.c. poprzez jego niezastosowanie i przyjęcie, że mimo niespełnienia się warunków zawarcie umowy przyrzeczonej przewłaszczenia na zabezpieczenie udziału w spółce umowa przedwstępna z dnia 25 stycznia 2019 roku nie wygasła, a co za tym idzie strony tej umowy mogły zawrzeć przyrzeczoną umowę przewłaszczenia na zabezpieczenia spornego udziału i to bez potrzeby powtórzenia określonej umową spółki procedury w zakresie prawa pierwszeństwa;

3) art. 65 § 1 k.c. poprzez jego niezastosowanie i przyjęcie, że wbrew wyraźnej dyspozycji § 13 ust. 8 i 9 umowy spółki, które przewidywały wymóg odbycia Zgromadzenia Wspólników Spółki celem podjęcia uchwały o zgodzie lub odmowie zgody na zbycie udziału w spółce przez wspólnika – to w przypadku zwołania przez zarząd Spółki Zgromadzenia Wspólników podjęcie uchwały w powyższym przedmiocie stało się zbędne, a pozwany ma swobodę zbycia spornego udziału na rzecz R. S. (1);

4) art. 65 § 1 k.c. poprzez jego niezastosowanie i przyjęcie, że wbrew wyraźnej dyspozycji § 2 ust. 2 lit. b) oraz ust. 3 przedwstępnej umowy przewłaszczenia na zabezpieczenie z dnia 25 stycznia 2019 roku zawartej przez pozwanego z R. S. (1), które przewidywały, że umowa przyrzeczona przewłaszczenia na zabezpieczenie może zostać zawarta jedynie pod warunkiem uzyskania zgody Zgromadzenia Wspólników Spółki na zbycie spornego udziału w Spółce, a w przypadku braku wyrażenia zgody na zbycie przez ten organ po bezskutecznym upływie terminu wskazanego w § 13 ust. 9 umowy spółki, przy czym nie później niż do końca 2019 roku – to zawarcie przyrzeczonej umowy przewłaszczenia na zabezpieczenie, mimo niespełnienia się w.w. warunku i upływu terminu – było dopuszczalne;

5) naruszenie prawa procesowego to jest nierozpoznanie istoty sprawy (w rozumieniu art. 386 § 4 k.p.c.) poprzez pominięcie przez Sąd I instancji zarzutu bezskuteczności przyrzeczonej umowy przewłaszczenia na zabezpieczenie, w związku z naruszeniem prawa pierwszeństwa nabycia udziału przez pozostałych udziałowców.

Wskazując na powyższe zarzuty powód wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w całości i orzeczenie zgodnie z żądaniem wyrażonym w ramach przedmiotowej zmiany powództwa, a także o zasądzenie kosztów procesu za obie instancje, ewentualnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi I instancji, przy uwzględnieniu kosztów postępowania dowodowego.

Pozwany wniósł o oddalenie apelacji oraz zasądzenie od powoda zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje

W niniejszej sprawie skarżący wyodrębnił w apelacji zarzuty naruszenia prawa materialnego oraz prawa procesowego, natomiast w rzeczywistości żaden z zarzutów apelacji nie obejmował naruszenia procedury cywilnej. Nie jest w szczególności takim zarzutem inkryminowanie nierozpoznania istoty sprawy, w szczególności opisanej jako ocena bezskuteczności przyrzeczonej umowy przewłaszczenia na zabezpieczenie, w związku z naruszeniem prawa pierwszeństwa nabycia udziału przez pozostałych współników.

Wobec powyższego Sąd odwoławczy był zwolniony w niniejszym postępowaniu od badania naruszeń procedury cywilnej, z wyjątkiem tych, które skutkowałyby nieważnością postępowania (por. uchwała składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2008 roku, III CZP 49/07, OSNC 2008, nr 6, poz. 55). W niniejszej sprawie Sąd Apelacyjny takich naruszeń nie dostrzega.

Przechodząc zatem do oceny prawnej należy stwierdzić, że żądanie powoda należy kwalifikować jako znajdujące podstawę w art. 59 k.c. Przepis ten pozwala na żądanie stwierdzenia bezskuteczności umowy w celu umożliwienia osobie trzeciej zadośćuczynienia jej konkretnemu roszczeniu (por. uchwała Sadu Najwyższego z dnia 5 stycznia 1970 roku, III CZP 88/70, OSNCP 1971, nr 7-8, poz. 131; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 marca 2008 roku, IV CSK 465/07). Tak też zostało to wyrażone w niniejszej sprawie – powód zmierzał do zapewnienia mu, jako współnikowi spółki „(...)” sp. z o.o., możliwości wykonania prawa pierwszeństwa w sytuacji zamiaru zbycia udziału przez innego współnika, a następnie zniweczenie umowy zbycia udziału, która w pojęciu powoda nie respektowała jego prawa.

W nauce i w orzecznictwie jednolitym jest stanowisko, zgodnie z którym żądanie uznania umowy za bezskuteczną powinno być skierowane przeciwko wszystkim kontrahentom tej umowy (tak, uchwała Sądu Najwyższego z dnia 17 września 1969 roku, III CZP 65/09, OSNCP 1970, nr 10, poz. 192; P. Machnikowski [w:] P. Machnikowski, E. Gniewek [red.] Kodeks cywilny. Komentarz, Beck 2019, komentarz do art. 59, nb 15). To oznacza, że pomiędzy kontrahentami umowy, której uznania za bezskuteczną żąda osoba trzecia, zachodzi współuczestnictwo konieczne.

W niniejszej sprawie wymóg ten nie został zachowany. Zgodnie z art. 195 § 1 k.p.c. jeżeli okaże się, że nie występują w charakterze powodów lub pozwanych wszystkie osoby, których łączny udział w sprawie jest konieczny, sąd wezwie stronę powodową, aby oznaczyła w wyznaczonym terminie osoby niebiorące udziału w taki sposób, by ich wezwanie lub zawiadomienie było możliwe.

Sąd I instancji zaniechał wskazanej wyżej czynności, chociaż w świetle powołanego przepisu była ona obowiązkowa. Jednocześnie osobie, która nie jest stroną pozwaną, a jest kontrahentem umowy, której uznania za bezskuteczną powód domaga się w sposób znajdujący podstawę w art. 59 k.c., nie przysługuje prawo do wystąpienia z wnioskiem o dopuszczenie jej do udziału w postępowaniu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 września 1974 roku, II CZ 172.74, OSNCP 1975, nr 12, poz. 173).

Zaniechanie czynności na podstawie art. 195 § 1 k.p.c., przy istnieniu ku temu podstawy w związku z wymaganym współuczestnictwem koniecznym po jednej ze stron, gdy współuczestnik nie jest powodem lub pozwany, nie może być sanowane przez sąd odwoławczy, ze względu na treści art. 391 § 1 k.p.c. (zdanie drugie). W związku z powyższym

zachodzi w takiej sytuacji przypadek nierozpoznania istoty sprawy (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 lutego 2015 roku, II CZ 103/14). Naruszenie art. 195 k.p.c. sąd odwoławczy bierze pod uwagę z urzędu, w ramach badania naruszenia przez sąd I instancji przepisów prawa materialnego, nieusunięcie bowiem braku pełnej legitymacji procesowej w przypadku współuczestnictwa koniecznego jest przeszkodą do uwzględnienia powództwa (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 27 listopada 2012 roku. I ACa 684/12).

Nierozpoznanie istoty sprawy może być podstawą uchylenia zaskarżonego wyroku (art. 386 § 4 k.p.c.), natomiast w sytuacji występującej w niniejszej sprawie zachodzi konieczność takiego uchylenia, skoro owego nierozpoznania nie można naprawić jakąkolwiek czynnością sądu odwoławczego.

Jest więc uchylenie zaskarżonego wyroku jedyną możliwością zapewnienia obowiązkowego działania sądu, określonego treścią art. 195 § 1 k.p.c., a przez to możliwości udziału osoby, której współuczestnictwo z dotychczasową stroną jest konieczne. Jednocześnie nie ma podstaw, by bez udziału po stronie pozwanej osoby, której udział w postępowaniu jest konieczny, dokonać badania podstawy prawnej rozstrzygnięcia, w kontekście zarzutów apelacji powoda, także odnoszonych do istoty sprawy w aspekcie merytorycznej argumentacji prawnej, mającej uzasadniać roszczenie powoda.

Rozpoznając sprawę ponownie Sąd I instancji przeprowadzi procedurę wynikającą z powołanego przepisu i w zależności od jej wyniku podejmie dalsze czynności w sprawie. Sąd Apelacyjny zwraca nadto uwagę, że podczas rozprawy apelacyjnej powód oświadczył, że jego żądanie po przedmiotowej zmianie powództwa, przedstawione w pierwszej kolejności, należy traktować jako roszczenie ustalenia bezskuteczności inkryminowanej umowy w ogóle, w związku z czym zachodzi potrzeba ponownego badania interesu prawnego powoda, w rozumieniu art. 189 k.p.c., w sprawie tego żądania. Z kolei pozwany podczas rozprawy oświadczył, że jego zawiadomienia z dnia 4 lutego 2019 roku należy traktować jako kierowane do współników spółki „(...)” sp. z o.o., natomiast nie do tej spółki - której zamiaru zbycia udziału pisma te dotyczyły. Powyższe aktualizuje potrzebę badania skuteczności takiego postępowania w kontekście § 13 umowy spółki (...) sp. z o.o.

Uchylając zaskarżony wyrok i przekazując sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji należało pozostawić temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach instancji odwoławczej (art. 108 § 2 k.p.c.).

Dorota Gamrat-Kubeczak Leon Miroszewski Krzysztof Górski